

595

Besluit van 8 oktober 1993, houdende wijziging van het Algemeen Rijksambtenarenreglement, het Arbeidsovereenkomstenbesluit, het Ambtenarenreglement Staten-Generaal, het Besluit inlichtingen justitiële documentatie, alsmede van het Besluit van 13 oktober 1992 (Stb. 565) in verband met het antecedenten- en veiligheidsonderzoek

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 13 april 1993, nr. AB93/U186, directoraat-generaal Management en Personeelsbeleid, directie Arbeidsvoorwaarden, afdeling Arbeidsverhoudingen en Juridische Zaken en Onze Minister van Justitie;

Gelet op de artikelen 125, eerste lid, 125e en 134, eerste lid, van de Ambtenarenwet 1929 en op de artikelen 13 en 15 van de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag;

Gezien het advies van de Commissie van advies inzake de justitiële documentatie van 15 oktober 1992;

De Raad van State gehoord (advies van 28 juni 1993, nr. W04.93.0235);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 21 september 1993, nr. AB93/626, directoraat-generaal Management en Personeelsbeleid, directie Arbeidszaken Overheid, afdeling Arbeidsverhoudingen en Juridische Zaken en Onze Minister van Justitie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL 1

Het Algemeen Rijksambtenarenreglement¹ wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 6, tweede lid, onderdeel b, wordt vervangen door:

b. voor een tijd van ten hoogste drie maanden, indien de betrokkene de verlangde verklaring omtrent het gedrag, bedoeld in artikel 9, vijfde lid, nog niet in zijn bezit heeft dan wel het antecedentenonderzoek of het veiligheidsonderzoek als in dat lid bedoeld, nog niet is beëindigd.

B. De artikelen 8 tot en met 11 worden vervangen door:

Artikel 8

1. In deze paragraaf wordt verstaan onder «het bevoegd gezag»: het tot aanstelling bevoegd gezag of, indien de aanstelling bij koninklijk besluit geschiedt, Onze Minister.

2. Voor zover de aanstelling bij koninklijk besluit geschiedt en betrekking heeft op een functie bij de Raad van State, de Algemene Rekenkamer of het bureau van de Nationale ombudsman wordt verstaan onder het bevoegd gezag: de vice-president van de Raad van State respectievelijk de Algemene Rekenkamer of de Nationale ombudsman.

Artikel 9

1. Een aanstelling voor de tijd van langer dan drie maanden kan slechts plaatsvinden, indien het bevoegd gezag op grond van de gegevens waarover het beschikt van oordeel is dat de betrokkene in voldoende mate geschikt en bekwaam is voor de desbetreffende functie.

2. Het bevoegd gezag kan voor een bepaalde functie of voor een groep van functies eisen van geschiktheid en bekwaamheid vaststellen waaraan de betrokkene moet voldoen om voor een aanstelling in aanmerking te komen.

3. Teneinde vast te stellen of de betrokkene in voldoende mate geschikt of bekwaam is, wordt deze aan een onderzoek onderworpen, waaronder begrepen het verifiëren en zo nodig aanvullen van de gegevens die door de betrokkene desgevraagd zijn verstrekt.

4. Het onderzoek, bedoeld in het derde lid, omvat tevens:

a. een psychologisch onderzoek, indien daaraan naar het oordeel van het bevoegd gezag behoefte bestaat;

b. een geneeskundig onderzoek.

5. Het bevoegd gezag kan van de betrokkene vergen dat deze een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag overlegt. Indien het een vertrouwensfunctie, dan wel een functie betreft die bijzondere eisen stelt aan de integriteit of verantwoordelijkheid van de betrokkene, wordt naar de betrokkene een veiligheidsonderzoek, respectievelijk een antecedentenonderzoek ingesteld. In deze gevallen wordt de verklaring omtrent het gedrag niet gevergd.

6. Aanstelling in een functie die bijzondere eisen stelt aan de integriteit of verantwoordelijkheid van de betrokkene is slechts mogelijk, indien op grond van een ten aanzien van de betrokkene ingesteld antecedentenonderzoek tegen diens vervulling van de desbetreffende functie geen bezwaar blijkt te bestaan.

7. Onze Minister stelt nadere regels vast ter uitvoering van het antecedentenonderzoek. Deze nadere regels dienen in ieder geval waarborgen te bevatten omtrent een voldoende bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene.

8. Het geneeskundig onderzoek, bedoeld in het vierde lid, onderdeel b, mag pas plaatsvinden, indien de betrokkene naar het oordeel van het bevoegd gezag op grond van het onderzoek, bedoeld in het derde lid, en eventueel na het psychologisch onderzoek, bedoeld in het vierde lid, onderdeel a, overigens voldoende bekwaam en geschikt is voor de desbetreffende functie. Ook een verklaring omtrent het gedrag mag dan pas worden gevraagd.

9. Een antecedentenonderzoek of een veiligheidsonderzoek wordt pas ingesteld als naar het oordeel van het bevoegd gezag de betrokkene bekwaam en geschikt is voor de betreffende functie.

10. Onze Minister van Binnenlandse Zaken kan omtrent het onderzoek, bedoeld in het derde lid, nadere regels vaststellen.

Artikel 9a

Bij wijziging van een privaatrechtelijk in een publiekrechtelijk of van een tijdelijk in een vast dienstverband dan wel in geval van wijziging van tewerkstelling of van aanstelling in een andere niet-vertrouwensfunctie wordt geen verklaring omtrent het gedrag verlangd of, indien het een functie betreft die bijzondere eisen stelt aan de integriteit of verantwoordelijkheid van de betrokkene vindt geen antecedentenonderzoek plaats, tenzij naar het oordeel van het bevoegd gezag door gewijzigde omstandigheden betreffende de functie of de tewerkstelling een verklaring omtrent het gedrag dan wel een antecedentenonderzoek nodig is.

Artikel 9b

1. Het veiligheidsonderzoek omvat:

a. het verifiëren en zo nodig aanvullen van de gegevens die door de betrokkene desgevraagd zijn verstrekt en vanuit het oogpunt van veiligheid of ter bescherming van andere gewichtige belangen van de staat van belang zijn voor de vervulling van de desbetreffende vertrouwensfunctie en

b. het instellen van een onderzoek naar gegevens die uit het oogpunt van veiligheid of ter bescherming van andere gewichtige belangen van de staat van belang zijn voor de vervulling van de desbetreffende vertrouwensfunctie. Hierbij wordt uitsluitend gelet op gegevens betreffende:

1° de justitiële inlichtingen die ten behoeve van het veiligheidsonderzoek zijn verkregen met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag;

2° deelneming of steunverlening aan activiteiten die de veiligheid of andere gewichtige belangen van de staat kunnen schaden;

3° lidmaatschap van of steunverlening aan organisaties die doeleinden nastreven dan wel ter verwezenlijking van hun doeleinden middelen hanteren die aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde;

4° overige persoonlijke gedragingen en omstandigheden naar aanleiding waarvan betwijfeld moet worden of de betrokkene de uit de vertrouwensfunctie voortvloeiende plichten onder alle omstandigheden getrouwelijk zal volbrengen.

2. Van het instellen van het veiligheidsonderzoek wordt de betrokkene door of namens het bevoegd gezag in kennis gesteld.

3. Bij wijziging van een privaatrechtelijk in een publiekrechtelijk of van een tijdelijk in een vast dienstverband dan wel in geval van wijziging van tewerkstelling of van aanstelling in een vertrouwensfunctie vindt in de regel geen veiligheidsonderzoek plaats, indien ten aanzien van de betrokkene reeds eerder een dergelijk onderzoek is ingesteld. Een veiligheidsonderzoek wordt ingesteld, indien de door de ambtenaar beklede functie als vertrouwensfunctie wordt aangewezen of de door hem beklede vertrouwensfunctie een andere inhoud krijgt. Nadat de ambtenaar de vertrouwensfunctie vijf jaar vervuld heeft, kan opnieuw een veiligheidsonderzoek ingesteld worden, indien zulks naar het oordeel van het bevoegd gezag noodzakelijk is.

Artikel 9c

1. Het veiligheidsonderzoek wordt op verzoek van het bevoegd gezag ingesteld door het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst dan wel van de Militaire Inlichtingendienst. De omvang van het onderzoek wordt door het bevoegd gezag en het hoofd van de Binnenlandse Veiligheids-

dienst dan wel het hoofd van de Militaire Inlichtingendienst in onderling overleg bepaald. Daarbij wordt rekening gehouden met het belang uit veiligheidsoogpunt van de te vervullen vertrouwensfunctie.

2. Het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst dan wel van de Militaire Inlichtingendienst deelt de resultaten van het onderzoek die uit veiligheidsoogpunt dan wel vanuit justitieel oogpunt van belang zijn voor de vervulling van de desbetreffende vertrouwensfunctie mede aan het bevoegd gezag.

3. Het bevoegd gezag kan slechts tot aanstelling overgaan, indien op grond van het veiligheidsonderzoek uit veiligheidsoogpunt dan wel uit justitieel oogpunt tegen functievervulling door de betrokkene geen bedenkingen zijn gerezen. Indien het onderzoek wel dergelijke bedenkingen heeft opgeleverd, stelt het bevoegd gezag de betrokkene schriftelijk in kennis van de aard van die bedenkingen. In deze kennisgeving wordt de betrokkene gewezen op het bepaalde in het vierde lid.

4. De betrokkene kan binnen twee weken na ontvangst van de kennisgeving, bedoeld in het derde lid, zijn zienswijze tegen deze bedenkingen schriftelijk aan het bevoegde gezag kenbaar maken. Alvorens het bevoegd gezag een beslissing neemt, wint het binnen twee weken na ontvangst van de zienswijze van betrokkene het advies in van de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren.

5. Het bevoegd gezag neemt binnen vier weken na ontvangst van het advies van de commissie een beslissing. De beslissing van het bevoegd gezag is met redenen omkleed, geeft te kennen of zij in overeenstemming is met het ingewonnen advies en wordt aan de betrokkene en aan de commissie medegedeeld. Indien een beslissing afwijkt van het advies van de commissie, deelt het bevoegd gezag de redenen welke daartoe hebben geleid aan de commissie mede.

6. Onze Minister van Binnenlandse Zaken kan nadere regels omtrent het bepaalde in dit artikel vaststellen.

Artikel 10

1. De kosten van het geneeskundig onderzoek komen voor rekening van het Rijk. De betrokkene ontvangt een vergoeding van reis- en verblijfkosten op de voet van de bepalingen van het Reisbesluit binnenland.

2. De uitslag van het onderzoek wordt uiterlijk binnen twee weken na vaststelling aan de betrokkene medegedeeld.

3. Indien de betrokkene binnen twee weken na deze mededeling daartoe een verzoek indient, vindt een hernieuwd onderzoek plaats, mits tevens een door Onze Minister van Binnenlandse Zaken vast te stellen bedrag is gestort.

4. De betrokkene krijgt het bedrag, bedoeld in het derde lid, terug en ontvangt een vergoeding van reis- en verblijfkosten, indien hij bij het hernieuwd onderzoek in plaats van ongeschikt geschikt is verklaard. De vergoeding geschiedt op de voet van de bepalingen van het Reisbesluit binnenland.

5. Onze Minister van Binnenlandse Zaken stelt omtrent het hernieuwd onderzoek nadere regels vast. Dit hernieuwd onderzoek mag niet worden verricht door de geneeskundige die het onderzoek heeft verricht.

6. Bij wijziging van een privaatrechtelijk in een publiekrechtelijk of van een tijdelijk in een vast dienstverband vindt niet opnieuw een geneeskundig onderzoek plaats, tenzij ten aanzien van de geschiktheid van de betrokkene ernstige twijfel is gerezen.

7. Bij aanstelling in een andere functie of bij wijziging van een tewerkstelling vindt slechts dan opnieuw een onderzoek plaats, indien voor de vervulling van die nieuwe functie of nieuwe tewerkstelling andere eisen

aan de betrokkene worden gesteld dan voor de tot dusverre vervulde functie of tewerkstelling.

Artikel 11

1. Aan de betrokkene die is onderworpen aan een psychologisch onderzoek als bedoeld in artikel 9, vierde lid, onderdeel a, wordt op zijn verzoek binnen twee weken na de vaststelling van de uitslag van het onderzoek inzage verleend in die uitslag. Dit vindt plaats in het kader van een nagesprek met de psycholoog die het onderzoek heeft verricht.

2. Mededeling van de uitslag van het onderzoek aan het bevoegd gezag blijft achterwege, indien de betrokkene uiterlijk een week nadat hij van de uitslag van het onderzoek heeft kennis genomen zijn wens daartoe schriftelijk heeft meegedeeld aan degene die met het onderzoek is belast.

3. De uitslag van het onderzoek wordt niet eerder dan twee weken nadat betrokkene van de uitslag van het onderzoek heeft kennis genomen, medegedeeld aan het tot aanstelling bevoegd gezag, tenzij die mededeling op een eerder tijdstip is geboden en de betrokkene met die eerdere mededeling schriftelijk heeft ingestemd.

4. Voor zover dit niet heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid heeft de betrokkene recht op een nagesprek met de psycholoog die het onderzoek heeft verricht.

5. De betrokkene kan na afloop van het in het eerste en vierde lid bedoelde nagesprek afschrift nemen van de uitslag of daarvan een fotocopie krijgen overeenkomstig het bij en krachtens artikel 12 van de Wet openbaarheid van bestuur bepaalde.

6. De kosten van het onderzoek en van het nagesprek komen voor rekening van het Rijk. De betrokkene ontvangt voor ten behoeve van het onderzoek gemaakte reis- en verblijfkosten een vergoeding op de voet van de bepalingen van het Reisbesluit binnenland.

7. Het eerste, tweede en derde lid zijn niet van toepassing op vergelijkende vooronderzoeken in de door Onze Minister van Binnenlandse Zaken te bepalen gevallen.

C. In artikel 41, eerste lid, onderdeel c, wordt de passage «na de in artikel 9 bedoelde geneeskundige keuring» vervangen door: na het geneeskundig onderzoek, bedoeld in artikel 9, vierde lid, onderdeel b.

D. Artikel 71a vervalt.

ARTIKEL II

Het Arbeidsovereenkomstenbesluit² wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 4, eerste lid, onderdeel k, wordt vervangen door:

k. van personeel, dat nog niet in het bezit is van een verlangde verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in artikel 7, vijfde lid, of ten aanzien waarvan het antecedentenonderzoek of het veiligheidsonderzoek als in dat lid bedoeld nog niet is beëindigd voor een tijd van ten hoogste drie maanden.

B. De artikelen 7 tot en met 8a worden vervangen door:

Artikel 7

1. Indienstneming kan slechts plaatsvinden, indien het bevoegd gezag op grond van de gegevens waarover het beschikt van oordeel is dat de betrokkene in voldoende mate geschikt en bekwaam is voor de desbetreffende functie.

2. Het bevoegd gezag kan voor een bepaalde functie of voor een groep van functies eisen van geschiktheid en bekwaamheid vaststellen waaraan de betrokkene moet voldoen om voor een indiensttreding in aanmerking te komen.

3. Teneinde vast te stellen of de betrokkene in voldoende mate geschikt en bekwaam is, wordt deze aan een onderzoek onderworpen waaronder begrepen het verifiëren en zo nodig aanvullen van de gegevens die door de betrokkene desgevraagd zijn verstrekt.

4. Het onderzoek, bedoeld in het derde lid, omvat tevens:

a. een psychologisch onderzoek, indien daaraan naar het oordeel van het bevoegd gezag behoefte bestaat;

b. een geneeskundig onderzoek, indien de indienstneming plaatsvindt voor de tijd langer dan drie maanden.

5. Het bevoegd gezag kan van de betrokkene vergen dat deze een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag overlegt. Indien het een vertrouwensfunctie, dan wel een functie betreft die bijzondere eisen stelt aan de integriteit of verantwoordelijkheid van de betrokkene wordt naar de betrokkene een veiligheidsonderzoek, respectievelijk een antecedentenonderzoek ingesteld. In deze gevallen wordt de verklaring omtrent het gedrag niet gevergd.

6. Indienstneming in een functie die bijzondere eisen stelt aan de integriteit of verantwoordelijkheid van de betrokkene is slechts mogelijk, indien op grond van een ten aanzien van de betrokkene ingesteld antecedentenonderzoek tegen diens vervulling van de desbetreffende functie geen bezwaar blijkt te bestaan.

7. Onze Minister stelt nadere regels vast ter uitvoering van het antecedentenonderzoek. Deze nadere regels dienen in ieder geval waarborgen te bevatten omtrent een voldoende bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene.

8. Het geneeskundig onderzoek, bedoeld in het vierde lid, onderdeel b, mag pas plaatsvinden, indien de betrokkene naar het oordeel van het bevoegd gezag op grond van het onderzoek, bedoeld in het derde lid en eventueel na het psychologische onderzoek, bedoeld in het vierde lid, onderdeel a, overigens voldoende bekwaam en geschikt is voor de betreffende functie. Ook een verklaring omtrent het gedrag mag dan pas worden gevraagd.

9. Een antecedentenonderzoek of een veiligheidsonderzoek wordt pas ingesteld als naar het oordeel van het bevoegd gezag de betrokkene bekwaam en geschikt is voor de betreffende functie.

10. Onze Minister van Binnenlandse Zaken kan omtrent het onderzoek, bedoeld in het derde lid, nadere regels vaststellen.

Artikel 7a

In geval van functiewisseling, van wijziging van tewerkstelling of van wijziging van de aard van het dienstverband wordt, indien het niet een vertrouwensfunctie betreft, geen verklaring omtrent het gedrag verlangd of, indien het een functie betreft die bijzondere eisen stelt aan de integriteit of verantwoordelijkheid van de betrokkene wordt geen antecedentenonderzoek ingesteld, tenzij naar het oordeel van het tot indienstneming bevoegd gezag door gewijzigde omstandigheden betreffende de functie of de tewerkstelling een nieuwe verklaring omtrent het gedrag of een antecedentenonderzoek nodig is.

Artikel 7b

1. Het veiligheidsonderzoek omvat:

a. het verifiëren en zo nodig aanvullen van de gegevens die door de

betrokkene desgevraagd zijn verstrekt en vanuit het oogpunt van veiligheid of ter bescherming van andere gewichtige belangen van de staat van belang zijn voor de vervulling van de desbetreffende vertrouwensfunctie en

b. het instellen van een onderzoek naar gegevens die uit het oogpunt van veiligheid of ter bescherming van andere gewichtige belangen van de staat van belang zijn voor de vervulling van de desbetreffende vertrouwensfunctie. Hierbij wordt uitsluitend gelet op gegevens betreffende:

1° de justitiële inlichtingen die ten behoeve van het veiligheidsonderzoek zijn verkregen met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag;

2° deelneming of steunverlening aan activiteiten die de veiligheid of andere gewichtige belangen van de staat kunnen schaden;

3° lidmaatschap van of steunverlening aan organisaties die doeleinden nastreven dan wel ter verwezenlijking van hun doeleinden middelen hanteren die aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde;

4° overige persoonlijke gedragingen en omstandigheden naar aanleiding waarvan betwijfeld moet worden of de betrokkene de uit de vertrouwensfunctie voortvloeiende plichten onder alle omstandigheden getrouwelijk zal vervullen.

2. Van het instellen van het veiligheidsonderzoek wordt de betrokkene door of namens het tot indienstneming bevoegd gezag in kennis gesteld.

3. In de regel vindt in geval van functiewisseling, van wijziging van een tewerkstelling of van wijziging van de aard van het dienstverband geen veiligheidsonderzoek plaats, indien ten aanzien van de betrokkene reeds eerder een dergelijk onderzoek is ingesteld. Een veiligheidsonderzoek wordt ingesteld, indien de door de werknemer beklede functie als vertrouwensfunctie wordt aangewezen of de door hem beklede vertrouwensfunctie een andere inhoud krijgt. Nadat de werknemer de vertrouwensfunctie vijf jaar vervuld heeft, kan opnieuw een veiligheidsonderzoek ingesteld worden, indien zulks naar het oordeel van het bevoegd gezag noodzakelijk is.

Artikel 7c

1. Het veiligheidsonderzoek wordt, op verzoek van het tot indienstneming bevoegd gezag, ingesteld door het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst dan wel van de Militaire Inlichtingendienst. De omvang van het onderzoek wordt door het tot indienstneming bevoegd gezag en het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst dan wel het hoofd van de Militaire Inlichtingendienst in onderling overleg bepaald. Daarbij wordt rekening gehouden met het belang uit veiligheidsoogpunt van de te vervullen vertrouwensfunctie.

2. Het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst dan wel van de Militaire Inlichtingendienst deelt de resultaten van het onderzoek die uit veiligheidsoogpunt dan wel vanuit justitieel oogpunt van belang zijn voor de vervulling van de desbetreffende vertrouwensfunctie mede aan het tot indienstneming bevoegd gezag.

3. Het bevoegd gezag kan slechts tot indienstneming overgaan, indien op grond van het veiligheidsonderzoek uit veiligheidsoogpunt dan wel uit justitieel oogpunt tegen functievervulling door de betrokkene geen bedenkingen zijn gerezen. Indien het onderzoek wel dergelijke bedenkingen heeft opgeleverd, stelt het bevoegd gezag de betrokkene schriftelijk in kennis van de aard van die bedenkingen.

4. Alvorens dit gezag een beslissing op bezwaar neemt, wint het advies in van de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren.

5. Onze Minister van Binnenlandse Zaken kan nadere regels omtrent het bepaalde in dit artikel vaststellen.

Artikel 8

1. De kosten van het geneeskundig onderzoek komen voor rekening van het Rijk. De betrokkene ontvangt een vergoeding van reis- en verblijfkosten op de voet van de bepalingen van het Reisbesluit binnenland.

2. De uitslag van het onderzoek wordt uiterlijk binnen twee weken na vaststelling aan de betrokkene medegedeeld.

3. Indien de betrokkene binnen twee weken na deze mededeling daartoe een verzoek indient, vindt een hernieuwd onderzoek plaats, mits tevens een door Onze Minister van Binnenlandse Zaken vast te stellen bedrag is gestort.

4. De betrokkene krijgt het bedrag, bedoeld in het derde lid, terug en ontvangt een vergoeding van reis- en verblijfkosten, indien hij bij het hernieuwd onderzoek in plaats van ongeschikt geschikt is verklaard. De vergoeding geschiedt op de voet van de bepalingen van het Reisbesluit binnenland.

5. Onze Minister van Binnenlandse Zaken stelt omtrent het hernieuwd onderzoek nadere regels vast. Dit hernieuwd onderzoek mag niet worden verricht door de geneeskundige die het onderzoek heeft verricht.

6. Bij wijziging van de aard van het dienstverband vindt niet opnieuw een geneeskundig onderzoek plaats tenzij ten aanzien van de geschiktheid van de betrokkene ernstige twijfel is gerezen.

7. In geval van functiewisseling of van wijziging van tewerkstelling vindt slechts dan opnieuw een onderzoek plaats, indien voor de vervulling van de nieuwe functie of de nieuwe tewerkstelling andere eisen aan de betrokkene worden gesteld dan voor de tot dusverre vervulde functie of tewerkstelling.

Artikel 8a

1. Aan de betrokkene die is onderworpen aan een psychologisch onderzoek als bedoeld in het vierde lid, onderdeel a, van artikel 7, wordt op zijn verzoek binnen twee weken na de vaststelling van de uitslag van het onderzoek inzage verleend in die uitslag. Dit vindt plaats in het kader van een nagesprek met de psycholoog die het onderzoek heeft verricht.

2. Mededeling van de uitslag van het onderzoek aan het tot indienstneming bevoegd gezag blijft achterwege, indien de betrokkene uiterlijk een week nadat hij van de uitslag van het onderzoek heeft kennis genomen zijn wens daartoe schriftelijk heeft meegedeeld aan degene die met het onderzoek is belast.

3. De uitslag van het onderzoek wordt niet eerder dan twee weken nadat betrokkene van de uitslag van het onderzoek heeft kennis genomen, medegedeeld aan het tot indienstneming bevoegd gezag, tenzij die mededeling op een eerder tijdstip is geboden en de betrokkene met die eerdere mededeling schriftelijk heeft ingestemd.

4. Voor zover dit niet heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid heeft de betrokkene recht op een nagesprek met de psycholoog die het onderzoek heeft verricht.

5. De betrokkene kan na afloop van het in het eerste en vierde lid bedoelde nagesprek afschrift nemen van de uitslag of daarvan een fotocopy krijgen overeenkomstig het bij en krachtens artikel 12 van de Wet openbaarheid van bestuur bepaalde.

6. De kosten van het onderzoek en van het nagesprek komen voor rekening van het Rijk. De betrokkene ontvangt voor ten behoeve van het

onderzoek gemaakte reis- en verblijfkosten een vergoeding op de voet van de bepalingen van het Reisbesluit binnenland.

7. Het eerste, tweede en derde lid zijn niet van toepassing op vergelijkende vooronderzoeken in de door Onze Minister van Binnenlandse Zaken te bepalen gevallen.

D. Artikel 46b vervalt.

ARTIKEL III

Het Ambtenarenreglement Staten-Generaal³ wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 6, tweede lid, onderdeel b, wordt vervangen door:

b. voor een tijd van ten hoogste drie maanden, indien de betrokkene de verlangde verklaring omtrent het gedrag, bedoeld in artikel 7, vijfde lid, nog niet in zijn bezit heeft dan wel het antecedentenonderzoek of het veiligheidsonderzoek als in dat lid bedoeld nog niet is beëindigd.

B. De artikelen 7 tot en met 11 worden vervangen door:

Artikel 7

1. Een aanstelling voor de tijd van langer dan drie maanden kan slechts plaatsvinden, indien het tot aanstelling bevoegd gezag op grond van de gegevens waarover het beschikt van oordeel is dat de betrokkene in voldoende mate geschikt en bekwaam is voor de desbetreffende functie.

2. Het tot aanstelling bevoegd gezag kan voor een bepaalde functie of voor een groep van functies eisen van geschiktheid en bekwaamheid vaststellen waaraan de betrokkene moet voldoen om voor een aanstelling in aanmerking te komen.

3. Teneinde vast te stellen of de betrokkene in voldoende mate geschikt en bekwaam is, wordt deze aan een onderzoek onderworpen waaronder begrepen het verifiëren en zo nodig aanvullen van de gegevens die door de betrokkene desgevraagd zijn verstrekt.

4. Het onderzoek, bedoeld in het derde lid, omvat tevens:

a. een psychologisch onderzoek, indien daaraan naar het oordeel van het tot aanstelling bevoegd gezag behoefte bestaat;

b. een geneeskundig onderzoek.

5. Het tot aanstelling bevoegd gezag kan van de betrokkene vergen dat deze een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag overlegt. Indien het een vertrouwensfunctie, dan wel een functie betreft die bijzondere eisen stelt aan de integriteit of verantwoordelijkheid van de betrokkene wordt naar de betrokkene een veiligheidsonderzoek, respectievelijk een antecedentenonderzoek ingesteld. In deze gevallen wordt de verklaring omtrent het gedrag niet gevergd.

6. Aanstelling in een functie die bijzondere eisen stelt aan de integriteit of verantwoordelijkheid van de betrokkene is slechts mogelijk, indien op grond van een ten aanzien van de betrokkene ingesteld antecedentenonderzoek tegen diens vervulling van de desbetreffende functie geen bezwaar blijkt te bestaan.

7. Het tot aanstelling bevoegd gezag stelt nadere regels vast ter uitvoering van het antecedentenonderzoek. Deze nadere regels dienen in ieder geval waarborgen te bevatten omtrent een voldoende bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene.

8. Het geneeskundig onderzoek, bedoeld in het vierde lid, onderdeel b, mag pas plaatsvinden, indien de betrokkene naar het oordeel van het tot

aanstelling bevoegd gezag op grond van het onderzoek, bedoeld in het derde lid, en eventueel na het psychologisch onderzoek, bedoeld in het vierde lid, onderdeel a, overigens voldoende bekwaam en geschikt is voor de desbetreffende functie. Ook een verklaring omtrent het gedrag mag dan pas worden gevraagd.

9. Een antecedentenonderzoek of een veiligheidsonderzoek wordt pas ingesteld als naar het oordeel van het tot aanstelling bevoegd gezag de betrokkene bekwaam en geschikt is voor de desbetreffende functie.

10. Onze Minister kan omtrent het onderzoek, bedoeld in het derde lid, nadere regels vaststellen.

Artikel 8

Bij wijziging van een privaatrechtelijk in een publiekrechtelijk of van een tijdelijk in een vast dienstverband dan wel in geval van wijziging van tewerkstelling of van aanstelling in een andere niet-vertrouwensfunctie wordt geen verklaring omtrent het gedrag verlangd of, indien het een functie betreft die bijzondere eisen stelt aan de integriteit of verantwoordelijkheid van de betrokkene vindt geen antecedentenonderzoek plaats, tenzij naar het oordeel van het tot aanstelling bevoegd gezag door gewijzigde omstandigheden betreffende de functie of de tewerkstelling een verklaring omtrent het gedrag dan wel een antecedentenonderzoek nodig is.

Artikel 9

1. Het veiligheidsonderzoek omvat:

a. het verifiëren en zo nodig aanvullen van de gegevens die door de betrokkene desgevraagd zijn verstrekt en vanuit het oogpunt van veiligheid of ter bescherming van andere gewichtige belangen van de staat van belang zijn voor de vervulling van de desbetreffende vertrouwensfunctie en

b. het instellen van een onderzoek naar gegevens die vanuit het oogpunt van veiligheid of ter bescherming van andere gewichtige belangen van de staat van belang zijn voor de vervulling van de desbetreffende vertrouwensfunctie. Hierbij wordt uitsluitend gelet op gegevens betreffende:

1° de justitiële inlichtingen die ten behoeve van het veiligheidsonderzoek zijn verkregen met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag;

2° deelneming of steunverlening aan activiteiten die de veiligheid of andere gewichtige belangen van de staat kunnen schaden;

3° lidmaatschap van of steunverlening aan organisaties die doeleinden nastreven dan wel ter verwezenlijking van hun doeleinden middelen hanteren die aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde;

4° overige persoonlijke gedragingen en omstandigheden naar aanleiding waarvan betwijfeld moet worden of de betrokkene de uit de vertrouwensfunctie voortvloeiende plichten onder alle omstandigheden getrouwelijk zal volbrengen.

2. Van het instellen van het veiligheidsonderzoek wordt de betrokkene door of namens het bevoegd gezag in kennis gesteld.

3. Bij wijziging van een privaatrechtelijk in een publiekrechtelijk of van een tijdelijk in een vast dienstverband danwel in geval van wijziging van tewerkstelling of van aanstelling in een vertrouwensfunctie vindt in de regel geen veiligheidsonderzoek plaats, indien ten aanzien van de betrokkene reeds eerder een dergelijk onderzoek is ingesteld. Een veiligheidsonderzoek wordt ingesteld, indien de door de ambtenaar beklede

functie als vertrouwensfunctie wordt aangewezen of de door hem beklede vertrouwensfunctie een andere inhoud krijgt. Nadat de ambtenaar de vertrouwensfunctie vijf jaar vervuld heeft, kan opnieuw een veiligheidsonderzoek ingesteld worden, indien zulks naar het oordeel van het bevoegd gezag noodzakelijk is.

Artikel 9a

1. Het veiligheidsonderzoek wordt op verzoek van het tot aanstelling bevoegd gezag ingesteld door het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst. De omvang van het onderzoek wordt door het tot aanstelling bevoegd gezag en het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst in onderling overleg bepaald. Daarbij wordt rekening gehouden met het belang uit veiligheidsoogpunt van de te vervullen vertrouwensfunctie.

2. Het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst deelt de gegevens die uit veiligheidsoogpunt dan wel vanuit justitieel oogpunt van belang zijn voor de beoordeling van de vervulling van de desbetreffende vertrouwensfunctie mede aan het tot aanstelling bevoegd gezag.

3. Het tot aanstelling bevoegd gezag kan slechts tot aanstelling overgaan, indien op grond van het veiligheidsonderzoek uit veiligheidsoogpunt dan wel uit justitieel oogpunt tegen functie vervulling door de betrokkene geen bedenkingen zijn gerezen. Indien het onderzoek wel dergelijke bedenkingen heeft opgeleverd, stelt het tot aanstelling bevoegd gezag de betrokkene schriftelijk in kennis van de aard van die bedenkingen.

4. Alvorens het tot aanstelling bevoegd gezag een beslissing op bezwaar neemt, wint het het advies van de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren.

5. Onze Minister van Binnenlandse Zaken kan nadere regels omtrent het bepaalde in dit artikel vaststellen.

Artikel 10

1. De kosten van het geneeskundig onderzoek komen voor rekening van het Rijk. De betrokkene ontvangt een vergoeding van reis- en verblijfkosten op de voet van de bepalingen van het Reisbesluit binnenland.

2. De uitslag van het onderzoek wordt uiterlijk binnen twee weken na vaststelling aan de betrokkene medegedeeld.

3. Indien de betrokkene binnen twee weken na deze mededeling daartoe een verzoek indient, vindt een hernieuwd onderzoek plaats, mits tevens een door Onze Minister van Binnenlandse Zaken vast te stellen bedrag is gestort.

4. De betrokkene krijgt het bedrag, bedoeld in het derde lid, terug en ontvangt een vergoeding van reis- en verblijfkosten, indien hij bij het hernieuwd onderzoek in plaats van ongeschikt geschikt is verklaard. De vergoeding geschiedt op de voet van de bepalingen van het Reisbesluit binnenland.

5. Onze Minister van Binnenlandse Zaken stelt omtrent het hernieuwd onderzoek nadere regels vast. Dit hernieuwd onderzoek mag niet worden verricht door de geneeskundige die het onderzoek heeft verricht.

6. Bij wijziging van een privaatrechtelijk in een publiekrechtelijk of van een tijdelijk in een vast dienstverband vindt niet opnieuw geneeskundig onderzoek plaats, tenzij ten aanzien van de geschiktheid van de betrokkene ernstige twijfel is gerezen.

7. Bij aanstelling in een andere functie of bij wijziging van een tewerkstelling vindt slechts dan opnieuw een onderzoek plaats, indien voor de vervulling van die nieuwe functie of nieuwe tewerkstelling andere eisen aan de betrokkene worden gesteld dan voor de tot dusverre vervulde functie of tewerkstelling.

Artikel 11

1. Aan de betrokkene die is onderworpen aan een psychologisch onderzoek als bedoeld in artikel 7, vierde lid, onderdeel a, wordt op zijn verzoek binnen twee weken na de vaststelling van de uitslag van het onderzoek inzage verleend in die uitslag. Dit vindt plaats in het kader van een nagesprek met de psycholoog die het onderzoek heeft verricht.

2. Mededeling van de uitslag van het onderzoek aan het tot aanstelling bevoegd gezag blijft achterwege, indien de betrokkene uiterlijk een week nadat hij van de uitslag van het onderzoek heeft kennis genomen zijn wens daartoe schriftelijk heeft meegedeeld aan degene die met het onderzoek is belast.

3. De uitslag van het onderzoek wordt niet eerder dan twee weken nadat betrokkene van de uitslag van het onderzoek heeft kennis genomen, medegedeeld aan het tot aanstelling bevoegd gezag, tenzij die mededeling op een eerder tijdstip is geboden en de betrokkene met die eerdere mededeling schriftelijk heeft ingestemd.

4. Voor zover dit niet heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid heeft de betrokkene recht op een nagesprek met de psycholoog die het onderzoek heeft verricht.

5. De betrokkene kan na afloop van het in het eerste en vierde lid bedoelde nagesprek afschrift nemen van de uitslag of daarvan een fotocopie krijgen overeenkomstig het bij en krachtens artikel 12 van de Wet openbaarheid van bestuur bepaalde.

6. De kosten van het onderzoek en van het nagesprek komen voor rekening van het Rijk. De betrokkene ontvangt voor ten behoeve van het onderzoek gemaakte reis- en verblijfkosten een vergoeding op de voet van de bepalingen van het Reisbesluit binnenland.

7. Het eerste, tweede en derde lid zijn niet van toepassing op vergelijkende vooronderzoeken in de door Onze Minister van Binnenlandse Zaken te bepalen gevallen.

C. In artikel 76, eerste lid, onderdeel c, wordt de passage «na de in artikel 8 bedoelde geneeskundige keuring» vervangen door: na het geneeskundig onderzoek, bedoeld in artikel 7, vierde lid, onderdeel b.

D. Artikel 107 vervalt.

ARTIKEL IV

Het Besluit inlichtingen justitiële documentatie⁴ wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 5 komt te luiden:

1. De procureurs-generaal bij de gerechtshoven zijn bevoegd aan de burgemeesters, voorzover zij buiten het geval waarin het verzoek om inlichtingen omtrent een bepaald persoon verband houdt met het vervullen van een bepaalde werkzaamheid gehouden zijn andere bestuursorganen te dienen van bericht en raad uit de algemene documentatieregisters inlichtingen te verstrekken over de gegevens, die vermeld stonden op uit de strafregisters verwijderde strafbladen met dien verstande, dat, indien sedert het onherroepelijk worden van de veroordeling meer dan acht jaren zijn verlopen, slechts inlichtingen worden verstrekt, indien het ondergaan van gevangenisstraf onvoorwaardelijk is opgelegd of – na een voorwaardelijke veroordeling – alsnog is bevolen.

¹ Stb. 1931, 248, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 30 september 1993, Stb. 575

² Stb. 1931, 354, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 30 september 1993, Stb. 575

³ Stb. 1979, 123, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 30 september 1993, Stb. 575

⁴ Stb. 1958, 466, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 10 mei 1989, Stb. 190

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 14 december 1993, nr. 240

2. Geen gegevens worden verstrekt, indien sedert de verwijdering van het laatstelijk inzake de betrokkene opgemaakte strafblad acht jaren zijn verlopen.

3. Indien de burgemeesters moeten dienen van bericht en raad omtrent een te verlenen Koninklijke onderscheiding, kunnen de in artikel 4 genoemde inlichtingen worden verstrekt.

B. Artikel 6 vervalt.

C. In artikel 9 wordt de zinsnede «het bepaalde in artikel 4, 5 of 6» vervangen door: het bepaalde in artikel 4 of 5.

ARTIKEL V

Het besluit van 13 oktober 1992 (Stb. 565) wordt als volgt gewijzigd:

A. De punt aan het eind van artikel 2, onderdeel b, wordt vervangen door een «;».

B. Aan artikel 2 wordt een onderdeel c toegevoegd, luidende:

c. het bevoegd gezag van advies te dienen over de vraag of aan de inlichtingen verkregen op grond van het veiligheidsonderzoek, bedoeld in artikel 9b van het Algemeen Rijksambtenarenreglement, in artikel 7b van het Arbeidsovereenkomstenbesluit en in artikel 9 van het Ambtenarenreglement Staten-Generaal, bezwaar moeten worden ontleend tegen aanstelling dan wel indienstneming van de betrokkene.

ARTIKEL VI

Dit besluit treedt in werking met ingang van de eerste dag van de tweede kalendermaand na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 8 oktober 1993

Beatrix

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. I. Dales

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Uitgegeven de vijftiengste november 1993

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

ALGEMEEN

1. Inleiding

Het onderhavige besluit strekt tot wijziging van de bepalingen omtrent de voorwaarden voor aanstelling of indienstneming, zoals die zijn opgenomen in het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR), het Arbeidsovereenkomstenbesluit (AOB) en het Ambtenarenreglement Staten-Generaal (ARSG) alsmede tot wijziging van de regeling van het antecedentenonderzoek, zoals die neergelegd is in het Besluit inlichtingen justitiële documentatie.

In 1979 en 1980 zijn op voordracht van de Minister van Justitie respectievelijk de Minister van Binnenlandse Zaken twee ontwerpen van algemene maatregelen van bestuur bij de Raad van State aanhangig gemaakt met betrekking tot het antecedenten- en veiligheidsonderzoek. In zijn advies van 29 december 1980, nr. 801217/7, heeft de Raad bezwaren geuit tegen zowel de vorm als de inhoud van beide ontwerpen van algemene maatregelen van bestuur en in overweging gegeven niet aldus te besluiten. Overwegende bezwaren had de Raad tegen het voorstel de regeling van het antecedentenonderzoek voor een functie bij de burgerlijke rijksdienst in een ministeriële regeling vast te leggen, zonder dat deze in hoofdlijnen is uiteengezet in de daaraan ten grondslag liggende algemene maatregel van bestuur. Een ander bezwaar van de Raad is dat, als een aparte procedure met betrekking tot het antecedentenonderzoek voor een functie bij de burgerlijke rijksdienst vereist is, deze beperkt dient te blijven tot enkele, bepaald aangeduide functies. Verder achtte de Raad het in elk geval wenselijk, dat de regeling van de voorgestelde adviescommissie voor antecedentenonderzoek en adviescommissie Veiligheidsonderzoeken in een algemene maatregel van bestuur plaatsvindt. Ook de voorgestelde regeling van de rechtsbescherming stuitte bij de Raad op ernstige bezwaren. Sollicitanten naar functies bij de burgerlijke rijksdienst zouden over andere rechtsmiddelen inzake de justitiële antecedenten beschikken dan sollicitanten naar andere functies (mede bij de overheid). De eersten zouden een voorlopige voorziening kunnen vragen of beroep op grond van de Wet Administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen kunnen instellen en voor de laatsten staat beroep bij de rechtbank open dat ruimer van aard is. Voorts achtte de Raad het ontbreken van enig rechtsmiddel tegen de hantering van de ruime criteria voor veiligheidsonderzoeken niet verenigbaar met de beginselen van de artikelen 6 en 13 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Mede aan de hand van dit advies van de Raad van State is het onderhavige besluit opgesteld.

Met dit besluit worden verschillende doeleinden beoogd. In de eerste plaats wordt beoogd de diverse onderdelen van het onderzoek naar de bekwaamheid en de geschiktheid voor een functie bij de burgerlijke rijksdienst samen te brengen, hetgeen in de tot op heden geldende voorschriften niet is gebeurd. Dit is te meer van belang omdat bij dat onderzoek grondrechten van sollicitanten in het geding kunnen zijn en beperkingen daarvan veelal slechts bij of krachtens de wet in formele zin – in casu artikel 125, eerste lid, en 125e van de Ambtenarenwet 1929 – kunnen worden gerealiseerd. Hier valt in het bijzonder te denken aan het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Hiermee is tevens het tweede doel gegeven.

Voorts wordt als doelstelling genoemd dat beperkingen van grond-

rechten niet verder dienen te gaan dan noodzakelijk; in dit verband is met name vermeldenswaard dat het antecedentenonderzoek door het bevoegd gezag als algemene aanstellingsvoorwaarde komt te vervallen.

Tenslotte dient het streven vermeld te worden de voorschriften op dit punt waar mogelijk in overeenstemming te brengen met de in de markt-sector geldende regelingen.

2. Aanstellingsvoorwaarden

De wijziging van het ARAR, AOB en ARSG strekt er toe de gang van zaken vast te leggen bij het onderzoek dat in het kader van de selectie voor een bepaalde functie bij de burgerlijke rijksdienst plaatsvindt. Dit onderzoek omvat:

- een onderzoek door het tot aanstelling of indienstneming bevoegd gezag naar de bekwaamheid en geschiktheid van de desbetreffende sollicitant;
- een psychologisch onderzoek, indien daaraan behoefte bestaat;
- een medisch onderzoek;
- een onderzoek naar de vraag of redelijkerwijs verwacht mag worden dat functievervulling door de betrokkene vanuit justitieel en/of veiligheidsaspect geen risico met zich mee zal brengen.

In de eerste fase gaat het om de vraag of de sollicitant op zichzelf bekwaam en geschikt genoeg is voor de betrokken functie. Het bevoegd gezag komt in deze fase enige vrijheid toe bij de te kiezen wijze van beoordeling. Daarbij valt met name te denken aan het voeren van een of meerdere sollicitatiegesprekken met de betrokkene en het verifiëren en zonedig aanvullen van gegevens die door de betrokkene desgevraagd zijn verstrekt. In deze fase kan worden gesitueerd het eventueel afleggen van een test van bekwaamheid.

Eerst indien de betrokkene op zichzelf, mede gelet op de resultaten van een eventueel gehouden psychologisch onderzoek, bekwaam en geschikt geacht wordt voor de vervulling van de functie kan overgegaan worden tot het inwinnen van andere gegevens. Dit betekent dat een geneeskundig onderzoek pas mag worden ingesteld nadat duidelijk is geworden dat tot aanstelling of indienstneming zal worden overgegaan, behoudens uiteraard eventuele bezwaren die naar voren zullen komen uit vervolgonderzoeken. In alle gevallen - bij een aanstelling of indienstneming van langer dan drie maanden - zal de betrokkene op grond van de uitslag van een geneeskundig onderzoek geschikt moeten zijn verklaard voor de betreffende functie.

Vervolgens komt het - eventuele - onderzoek aan de orde naar de justitiële antecedenten dan wel, indien het gaat om een vertrouwensfunctie, het veiligheidsonderzoek.

3. De verklaring omtrent het gedrag

Voor zover de functie geen vertrouwensfunctie, dan wel een functie die bijzondere eisen stelt aan de integriteit of verantwoordelijkheid betreft is als principe gekozen voor de regel dat het bevoegd gezag kan bepalen dat de betrokkene een verklaring omtrent het gedrag, als bedoeld in de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag (de Wet Jd) moet overleggen. De tot op heden geldende regel dat altijd een antecedentenonderzoek door het bevoegd gezag plaatsvindt wordt derhalve verlaten. Indien een verklaring omtrent het gedrag verlangd wordt zal de betrokkene deze aan de burgemeester van zijn woonplaats dienen te vragen. Op grond van de Wet Jd wordt deze verklaring aan de betrokkene afgegeven indien de burgemeester, na raadpleging van de hem ter beschikking gestelde gegevens, meent dat het justitiële verleden van de betrokkene geen belemmering vormt voor

een goede vervulling van de functie. Indien de burgemeester meent dat zulks wel het geval is, weigert hij de afgifte van de verklaring. De burgemeester mag op grond van artikel 27 van de Wet Jd bij zijn onderzoek uitsluitend letten op:

- de uittreksels uit de strafregisters;
- de gegevens ontleend aan de politieregisters;
- andere schriftelijke bescheiden.

In de keuze van zijn feitenmateriaal is de burgemeester in beginsel vrij.

Het bevoegd gezag zal dus zelf geen inzicht meer krijgen in de justitiële antecedenten van de betrokkene als hij een verklaring omtrent het gedrag van de betrokkene verlangt.

4. Antecedentenonderzoek

Binnen de burgerlijke rijksdienst komen functies voor, die weliswaar geen vertrouwensfuncties zijn, maar toch een functie-inhoud hebben waarbij het bevoegd gezag zelf moet kunnen oordelen over de vraag of aan de justitiële antecedenten van de betrokkene al dan niet bezwaar moet worden ontleend tegen vervulling van die functie door betrokkene. Het gaat hier om functies die bijzondere eisen stellen aan de integriteit of verantwoordelijkheid van degene die de functie gaat vervullen. In deze gevallen is het noodzakelijk dat door het bevoegd gezag een antecedentenonderzoek naar de betrokkene wordt gehouden. Gezien de verscheidenheid aan functies binnen de burgerlijke rijksdienst en het feit dat functiebenamingen regelmatig veranderen wordt niet concreet aangegeven voor welke functies een antecedentenonderzoek noodzakelijk is. Volstaan wordt met de algemene formulering dat het moet gaan om functies die bijzondere eisen stellen aan de integriteit of verantwoordelijkheid van de betrokkene. In het bijzonder moet hier gedacht worden aan functies die kunnen worden geplaatst binnen het kader van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde (men denke hier aan gevangenebewaarders). Het wordt aan het bevoegd gezag overgelaten te bepalen welke functies binnen deze algemene formulering vallen. Het bevoegd gezag heeft immers het meeste inzicht in de aard en inhoud van de te verrichten werkzaamheden.

De regeling van het antecedentenonderzoek ten aanzien van ambtenaren en sollicitanten bij de rijksoverheid verandert op een drietal onderdelen.

a. Allereerst is ingevolge artikel IV van het onderhavige besluit de mogelijkheid om inlichtingen te verstrekken uit reeds uit de registers verwijderde strafbladen vervallen. Als gevolg daarvan worden slechts inlichtingen verstrekt over de gegevens uit de strafregisters.

b. Voorts zal de op artikel 15 van de Wet Jd gebaseerde ministeriële regeling (Besluit inlichtingen strafregisters) aldus worden gewijzigd, dat de mogelijkheid om inlichtingen te verstrekken wordt beperkt, doordat wordt aangegeven voor welk soort functies het verstrekken van inlichtingen is toegestaan.

c. In het Besluit inlichtingen strafregisters zal voorts worden bepaald dat de inlichtingen in plaats van aan het centraal antecedentenbureau verstrekt worden aan de secretarissen-generaal van de ministeries. Het centraal antecedentenbureau wordt opgeheven.

ad a. De aard van de te verstrekken gegevens

Reeds sinds 1978 werd geen uitvoering meer gegeven aan de bepaling van artikel 5 en 6, eerste lid, van het Besluit inlichtingen justitiële documentatie die het mogelijk maakt inlichtingen te verstrekken over gegevens, die vermeld stonden op uit de strafregisters verwijderde straf-

bladen. Aan deze praktijk lag ten grondslag de brief van de Minister van Justitie aan de procureurs-generaal bij de gerechtshoven van 10 augustus 1978 (Stcrt. 1978, 178), waarin wordt verwezen naar «de algemene opvatting dat het niet meer gerechtvaardigd is dat voor alle overheidsfuncties justitiële antecedenten langer een rol kunnen spelen dan mogelijk is als het gaat om sollicitaties bij een particuliere werkgever».

Door procureurs-generaal werd, overeenkomstig het verzoek van de minister in genoemde brief, geen gebruik meer gemaakt van de in artikel 5 en 6, eerste lid, van het Besluit inlichtingen justitiële documentatie genoemde bevoegdheden. In concreto betekende dit dat de afdelingen van de justitiële documentatiediensten bij aanvragen op grond van artikel 5 van genoemd besluit volstonden met het verschaffen aan het centraal antecedentenbureau van een uittreksel uit het strafregister. Dit beleid wordt door wijziging van het Besluit inlichtingen justitiële documentatie alsnog in een regeling vastgelegd. De regeling van het antecedentenonderzoek zal worden ondergebracht in het Besluit inlichtingen strafregisters.

ad b en c. Wanneer worden gegevens verstrekt en aan wie

Op grond van het oude artikel 5 van het Besluit inlichtingen justitiële documentatie was het verstrekken van inlichtingen over het strafrechtelijk verleden van een sollicitant bij de rijksoverheid in beginsel in alle gevallen toegestaan. Niet van alle functies bij de rijksoverheid kan echter gezegd worden dat het strafrechtelijk verleden van de sollicitant zodanig relevant is, dat dit mee dient te wegen bij de beslissing of de persoon in kwestie al dan niet in dienst kan worden genomen. Wij achten het gewenst in het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de sollicitant om duidelijker aan te geven in welke gevallen het gerechtvaardigd is dat de betreffende inlichtingen kunnen worden verstrekt. Daartoe zal het Besluit inlichtingen strafregisters worden gewijzigd.

Wij zullen daarbij afzien van het opsommen van functies waarvoor het verstrekken van inlichtingen is toegestaan. Immers, niet alleen ontstaan voortdurend nieuwe functies, hetgeen steeds tot aanpassing van de opsomming zou moeten leiden, maar ook zijn functies aan te wijzen die in sommige gevallen wel en in andere weer niet rechtvaardigen dat bij de benoemingsbeslissing over de betreffende informatie wordt beschikt. Het kan van de concrete taak van een medewerker op een afdeling afhangen of inlichtingen uit de registers nodig zijn. In plaats van een opsomming van functies waarvoor het verstrekken van inlichtingen is toegestaan, zal de mogelijkheid van verstrekking worden beperkt tot die gevallen waarin dit noodzakelijk is in verband met bijzondere eisen die aan de integriteit of verantwoordelijkheid van de betreffende personen gesteld worden. Dit criterium zal in het Besluit inlichtingen strafregisters worden opgenomen.

De woorden «bijzondere» en «noodzakelijk» geven aan dat het gaat om meer dan gewone eisen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat over alle medewerkers van een ministerie informatie wordt verkregen omdat nu eenmaal voor ieder van hen geldt dat zij verantwoordelijkheidsgevoel moeten hebben en integer moeten zijn. De woorden «bijzondere eisen» impliceren dat de functie speciale eisen op dat gebied stelt. Beantwoording van de vraag of de inlichtingen nodig zijn, wordt overgelaten aan de afzonderlijke ministeries zelf. Daar heeft men het meeste inzicht in de aard van de te verrichten werkzaamheden. Een afzonderlijk centraal orgaan is daarvoor niet nodig. Wel zal in het Besluit inlichtingen strafregisters uitdrukkelijk worden bepaald dat de inlichtingen worden verstrekt aan de secretaris-generaal van het desbetreffende ministerie. Hierbij ligt het in de lijn van de bedoeling van de regeling dat het verzoek om inlich-

tingen ook wordt gedaan door de secretaris-generaal. Deze beoordeelt de noodzaak de desbetreffende gegevens aan te vragen. Op deze wijze vervult de secretaris-generaal ten aanzien van de (aspirant)ambtenaar een soortgelijke functie als de burgemeester ten aanzien van de (aspirant)werknemer buiten de sfeer van de rijksoverheid, wanneer beslist moet worden of een verzoek om inlichtingen uit de justitiële documentatie inderdaad nodig is. Ook de burgemeester beoordeelt immers of het doel waarvoor de afgifte van een verklaring omtrent het gedrag wordt gevraagd van zodanig maatschappelijk gewicht is te achten dat raadpleging van justitiële gegevens gerechtvaardigd is. Omdat een secretaris-generaal meer afstand heeft dan een directe afdelingschef kan hij onafhankelijker beoordelen dan de laatstgenoemde of de inlichtingen noodzakelijk zijn.

Om te voorkomen dat de bepaling te ruim wordt geïnterpreteerd, zal tenslotte in het Besluit inlichtingen strafregisters worden bepaald dat de procureurs-generaal bij de gerechtshoven jaarlijks opgave doen aan de Minister van Justitie ten behoeve van welke werkzaamheden inlichtingen zijn verstrekt. Op deze wijze is controle mogelijk op de uitvoering. Mocht blijken dat de bepaling ruimer wordt geïnterpreteerd dan is bedoeld, dan kan de Minister van Justitie het Besluit inlichtingen strafregisters aldus wijzigen dat het verstrekken van inlichtingen ten aanzien van bepaalde functies wordt uitgesloten, in overeenstemming met de Minister van Binnenlandse Zaken.

Om zoveel mogelijk te verzekeren dat zowel het rechtstreeks verstrekken van gegevens aan de ministeries als het gebruik en opslag van deze gegevens met voldoende waarborgen omgeven is, dient elke minister nadere regels vast te stellen ter uitvoering van dit antecedentenonderzoek. De regels dienen waarborgen te bevatten omtrent een voldoende bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Zo zullen deze nadere regels aan het bepaalde bij of krachtens de Wet persoonsregistratie moeten voldoen. Daarnaast zullen zij een voorziening moeten bevatten voor de behandeling van bezwaren tegen uit het antecedentenonderzoek naar voren gekomen bedenkingen. Te denken valt hier aan een per ministerie te stellen commissie of aan een nader aan te wijzen bepaalde functionaris, die de betrokkene kan horen en het bevoegd gezag van advies kan dienen over de vraag of aan die bedenkingen, rekening houdend met de opmerkingen van de betrokkene, bezwaar tegen functievervulling door de betrokkene moet worden verleend.

5. Veiligheidsonderzoek

Is de functie een vertrouwensfunctie dan is een veiligheidsonderzoek noodzakelijk. In het kader van dit veiligheidsonderzoek zullen zowel bedenkingen vanuit justitieel als vanuit veiligheidsoogpunt naar voren kunnen komen. Vanuit beide aspecten bezien kunnen de resultaten van dit onderzoek tot het oordeel leiden dat tegen functievervulling van de betrokkene bedenkingen bestaan. In de artikelsgewijze toelichting wordt nog nader ingegaan op een aantal aspecten van het veiligheidsonderzoek.

6. Dwingende volgorde van onderzoeken

Daar zowel het veiligheidsonderzoek als het antecedentenonderzoek diep ingrijpt in de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene zullen deze onderzoeken eerst gestart mogen worden, nadat de bekwaamheid en geschiktheid van de betrokkene in zijn geheel, dus pas na de uitslag van het medisch onderzoek, is komen vast te staan. Het voorkomen van onnodige inbreuken op de privacy vereist zulks. In mindere mate is dit het geval voor het vragen om het overleggen van een verklaring omtrent

het gedrag. Deze mag dan ook al worden gevraagd zodra overgegaan wordt tot het aanvragen van een medisch onderzoek, dus wanneer de bekwaamheid en geschiktheid overigens vaststaan.

7. Wijziging van het AOB

Krachtens artikel X juncto artikel XIV van het Besluit van 24 februari 1993 (Stb. 1993, 143), houdende wijzigingen van het Algemeen Rijksambtenarenreglement, het Bezoldigingsbesluit burgerlijke rijksambtenaren en enige andere rechtspositionele regelingen in verband met het met de centrales van overheidspersoneel overeengekomen pakket arbeidsvoorwaarden- en werkgelegenheidsmaatregelen 1992 voor de sector rijk wordt het AOB per 1 januari 1995 ingetrokken. Hoewel er blijkens de toelichting op dit besluit met ingang van 1 april 1993 geen nieuwe indienstnemingen op grond van het AOB meer plaatsvinden achten wij de in dit besluit voorgestelde wijzigingen van het AOB toch zinvol. Het AOB en de daarin neergelegde bevoegdheid om arbeidscontractanten in dienst te nemen blijven immers formeel wel tot 1 januari 1995 van kracht. Daar komt bij dat het onderhavige besluit ook een regeling geeft over het instellen van een (nieuw) onderzoek naar de justitiële antecedenten in geval van functiewisseling of wijziging van tewerkstelling. Tot 1 januari 1995 moet gewaarborgd zijn dat voor (aspirant)arbeidscontractanten dezelfde voorwaarden gelden als waaraan (aspirant)ambtenaren moeten voldoen indien zij in burgerlijke rijksdienst willen treden of reeds in burgerlijke rijksdienst zijn. Om deze reden is de in het ARAR voorgestelde regeling met betrekking tot het onderzoek dat in het kader van de selectie voor een functie bij de burgerlijke rijksdienst kan plaatsvinden ook in het AOB opgenomen.

Dit besluit is in ontwerp voorgelegd aan het Sectoroverleg Rijkspersoneel en de Commissie van advies inzake de justitiële documentatie. Beide hebben met dat ontwerp ingestemd.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 9 ARAR/7 AOB/7 ARSG

Het verifiëren en zo nodig aanvullen van de gegevens, die door de sollicitant zijn verstrekt, wordt verricht door de desbetreffende personeelsdienst. In het algemeen bestaat dit deel van het onderzoek uit het nagaan of het sollicitatieformulier juist en volledig is ingevuld en of de sollicitant voor wat betreft opleidings- en ervaringseisen voldoet aan de gestelde eisen. De wijze waarop dit gebeurt, wordt bepaald door het tot aanstelling of indienstneming bevoegd gezag.

Artikel 9a ARAR/7a AOB/8 ARSG

Teneinde het aantal onderzoeken naar de justitiële antecedenten van de betrokkene zo beperkt mogelijk te houden, wordt in dit artikel aangegeven onder welke voorwaarden een (nieuwe) verklaring omtrent het gedrag of een nieuw antecedentenonderzoek in geval van functiewisseling of wijziging van tewerkstelling achterwege kan blijven. Met «wijziging van tewerkstelling» wordt bedoeld op wijziging van het ministerie, de afdeling of het onderdeel waarbij, de betrekking waarin, en de periode gedurende welke de betrokkene werkzaam zal zijn alsmede wijziging in de hem aangewezen standplaats.

Artikel 9b ARAR/7b AOB/9 ARSG

Het veiligheidsonderzoek wordt ingesteld indien het een vertrouwensfunctie betreft. Wat onder een vertrouwensfunctie moet worden verstaan, is bepaald in artikel 125e van de Ambtenarenwet 1929. Door de nu voorgestelde bepalingen wordt de kern van het veiligheidsonderzoek op het niveau van een algemene maatregel van bestuur vastgelegd. Om uit te sluiten dat er negatieve kenmerken zijn, die een aanstelling, indienstneming of handhaving in een vertrouwensfunctie in de weg staan, wordt een veiligheidsonderzoek ingesteld. Een dergelijk onderzoek zal al naar gelang de diepgang daarvan een behoorlijke inbreuk op de persoonlijke levenssfeer inhouden. Om de omvang van het onderzoek zo beperkt mogelijk te houden, wordt er dan ook aangegeven op welke gegevens bij het veiligheidsonderzoek wordt gelet, voor zover deze voor de beoordeling van de geschiktheid voor de betreffende vertrouwensfunctie uit veiligheidsoogpunt van belang zijn. De opsomming in het eerste lid bevat aandachtspunten voor de dienst, die het onderzoek instelt. De aandachtspunten opgesomd in artikel 9b, eerste lid, onder b, ARAR/7b, eerste lid, onder b, AOB/9, eerste lid, onder b, ARSG houden voor de inlichtingendiensten in dat zij naar die punten een gericht onderzoek doen. In verband met eisen van rechtszekerheid van de sollicitant zijn deze aandachtspunten zoveel mogelijk nader aangescherpt. De variëteit van mogelijke feiten en omstandigheden die vanuit veiligheidsoogpunt van belang kunnen zijn, maakt het echter noodzakelijk om deze aandachtspunten ook weer niet te beperkt te omschrijven. Door aan te sluiten bij de terzake geldende wettelijke bepalingen zoals neergelegd in de Ambtenarenwet 1929 en de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten is een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving met behoud van de nodige flexibiliteit nagestreefd. In bepaalde omstandigheden kan een veiligheidsonderzoek worden ingesteld, indien de betrokkene de functie reeds vervult. Dat zal altijd het geval moeten zijn indien de betrokken functie als vertrouwensfunctie wordt aangewezen, of de functie-inhoud van de vertrouwensfunctie wijzigt. Dat kan het geval zijn indien het bevoegd gezag het noodzakelijk vindt om, nadat de betrokkene de functie – tenminste – vijf jaar heeft vervuld, inzicht te krijgen of feiten en omstandigheden niet zodanig veranderd zijn dat er tegen handhaving van de betrokkene in de vertrouwensfunctie bedenkingen bestaan.

Artikel 9c ARAR/7c AOB/9a ARSG

Het veiligheidsonderzoek is er mede op gericht vast te stellen of er vanuit het oogpunt van de staatsveiligheid al dan niet feiten en omstandigheden zijn op grond waarvan moet worden besloten de sollicitant niet aan te stellen of in dienst te nemen dan wel een ambtenaar of arbeidscontractant in zijn functie te handhaven. Voor de omvang en intensiteit van de werkzaamheden die daarop zijn gericht, geldt dat er evenredigheid moet bestaan met het belang van de functie uit veiligheidsoogpunt. Het onderzoek naar een kandidaat voor een functie, die slechts geringe mogelijkheden biedt de veiligheid of andere gewichtige belangen van de staat te schaden, dient minder omvattend te zijn dan dat naar de gegadigde voor een uit veiligheidsoogpunt zeer belangrijke vertrouwensfunctie. Met een dergelijk onderzoek wordt immers getreden in de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene. Dat dient niet verder te gaan dan strikt nodig is. Mede ter voorkoming van automatisme is daarom ook bepaald dat de omvang van de werkzaamheden in het kader van het veiligheidsonderzoek door het tot aanstelling of indienstneming bevoegde gezag en het hoofd van de betrokken veiligheids- of inlichtingendienst in onderling overleg moet worden bepaald. Het is denkbaar dat

in het kader van dit veiligheidsonderzoek ook justitiële bedenkingen naar voren komen, die de betrokkene vanuit dat oogpunt minder geschikt maken voor de functie, terwijl vanuit veiligheidsoogpunt geen bezwaar zou bestaan. Ook deze bedenkingen moeten tot afwijzing van de betrokkene kunnen leiden. Deze gegevens zullen dan ook aan het bevoegd gezag moeten worden meegedeeld en ook van eventuele bedenkingen vanuit justitieel oogpunt zal de sollicitant in kennis moeten worden gesteld. Ook tegen deze bedenkingen zal de betrokkene zijn zienswijze kenbaar kunnen maken en dient de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren gehoord te worden.

Artikel 10 ARAR/8 AOB/10 ARSG

Met betrekking tot het geneeskundige onderzoek zijn slechts twee wijzigingen ten opzichte van de huidige regeling aangebracht. De eerste wijziging houdt in dat de uitslag «voorwaardelijk geschikt» komt te vervallen. Dit vanwege de grote maatschappelijke gevolgen die aan deze uitslag zijn verbonden. Met name de grote onzekerheid voor de sollicitant die het gevolg is van deze uitslag, wordt niet aanvaardbaar geacht. De tweede wijziging is dat de vaststelling van het door de sollicitant te storten bedrag, indien deze een verzoek tot een hernieuwd onderzoek indient, om doelmatigheidsredenen wordt overgelaten aan de Minister van Binnenlandse Zaken.

Artikel 11 ARAR/8a AOB/11 ARSG

In deze artikelen wordt een regeling gegeven met betrekking tot het psychologisch onderzoek. Het psychologisch onderzoek is een belangrijk hulpmiddel bij de oordeelsvorming over de bekwaamheid en geschiktheid van een sollicitant. Het bevordert de objectiviteit van het geschiktheids- en bekwaamheidsonderzoek en daarmee ook de gelijkheid van kansen van personen, die naar een functie solliciteren. Het zevende lid maakt voor de vergelijkende vooronderzoeken een uitzondering op de voorschriften van het eerste tot en met het derde lid. Deze onderzoeken, die meestal een eerste selectie beogen uit een groot aantal kandidaten voor bepaalde categorieën van functies, worden gekenmerkt door een procedure waarin binnen een bepaald, te voren vastgelegd tijdschema de kandidaten in verschillende fasen worden getoetst op een aantal essentiële functie-eisen. Bij deze onderzoeken wordt eveneens in verschillende fasen aan het bevoegd gezag advies over de kandidaten uitgebracht. Het lijkt daarom gerechtvaardigd bij deze vergelijkende vooronderzoeken te volstaan met het bepaalde in het vierde en vijfde lid.

Artikel 71a ARAR/46b AOB/107 ARSG

Nu de inhoud van deze artikelen is opgenomen in artikel 125e van de Ambtenarenwet 1929 en de artikelen 9b en 9c ARAR/7b en 7c AOB/9 en 9a ARSG kunnen zij vervallen.

ARTIKEL V

De adviestaak die voortvloeit uit artikel 9c, vierde lid, ARAR/7, vierde lid, AOB/9a, vierde lid, ARSG wordt opgedragen aan de bij besluit van 13 oktober 1992 (Stb. 565) ingestelde Adviescommissie grondrechten

en functie-uitoefening ambtenaren. Met het oog op het beperken van het aantal adviescolleges is er voor gekozen niet een aparte commissie met deze adviestaak te belasten. Bovendien ligt de onderhavige adviestaak op hetzelfde terrein als de adviestaak die bedoelde commissie reeds vervult ex artikel 97b ARAR.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. I. Dales

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin